

4.12.2025

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: U 57/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Suomen liittymisestä eurooppalaiseen maatalous- ja elintarvikesektorin digitaali-infrastruktuurikonsortioon.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (MTK) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää näkemyksensä Suomen liittymisestä EDIC for Agri-Food -konsortioon. MTK suhtautuu myönteisesti eurooppalaisen maatalous- ja elintarvikesektorin yhteisen digitaalisen infrastruktuurin rakentamiseen, ja pitää tärkeänä, että Suomi osallistuu aktiivisesti EDIC for Agri-Food -yhteistyöhön.

MTK kuitenkin korostaa, että EDIC-konsortion kautta toteutettavien digitalisaatiohankkeiden tulee tuoda konkreettista lisäarvoa koko suomalaiselle maataloussektorille. On varmistettava, että EDICin hyödyt ovat aidosti kaikkien tilojen saavutettavissa, riippumatta tilan koosta, sijainnista tai resursseista. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että EDICin mahdollistama digitaalinen infrastruktuuri ja riittävät pilvipalvelut ovat saavutettavissa koko maassa, ja että nykyiset haasteet niiden hyödyntämisessä tunnistetaan ja ratkaistaan jo kehitystyön alkuvaiheessa.

EDIC for Agri-Food -konsortion kehittämien digitaalisten ratkaisujen ja palveluiden hyödyntämisen ei pidä jäädä yksittäisten maatilojen oman investointikyvyn varaan. Lausuntopyynnön perusteella ei ole varmuutta siitä, että tilojen riittävä rahoitus digitaalisiin investointeihin olisi turvattu EDICin puitteissa. On välttämätöntä varmistaa, että myös pienemmillä ja keskisuurilla tiloilla on taloudelliset mahdollisuudet ottaa käyttöön EDICin tarjoamat ratkaisut, jotta koko maataloussektori voi aidosti hyötyä konsortion työstä.

MTK painottaa, että EDICin puitteissa tuottajien tietosuoja ja oikeus omaan dataan on turvattava yksiselitteisesti. Viljelijöillä tulee säilyä täysi määräysvalta omiin tietoihinsa ja niiden käyttöön, ja heidän oikeutensa on määriteltävä selkeästi. On myös varmistettava, että EDIC-liitännäiset sopimukset ja käyttöehdot ovat ymmärrettäviä ja että viljelijöille tarjotaan riittävästi neuvontaa ja tukea, jotta datan omistajuus ja hallinta realisoituvat aidosti käytännössä.

Suomen tulee toimia EDIC for Agri-Food -konsortiossa aktiivisesti ja johdonmukaisesti varmistaakseen, että konsortion tuomat kehityshankkeet, infrastruktuuriratkaisut ja mahdollisuudet osallistua EU-rahoitteisiin projekteihin palvelevat suomalaisen maa- ja metsätalouden tarpeita. Päätöksenteossa on huolehdittava siitä, että EDICin kautta syntyvät digitaaliset palvelut ja järjestelmät tukevat erityisesti aktiivista tuotantoa, nuoria ja uusia viljelijöitä sekä tilojen kasvua ja kehittämistä. Näiden ratkaisujen tulee olla käytännönläheisiä ja helposti käyttöönotettavia, jotta ne helpottavat tilojen arkea, mahdollistavat vihreää siirtymää ja vahvistavat koko alan kilpailukykyä.

4.12.2025

On keskeistä, että Suomen edustus EDIC for Agri-Food -konsortiossa ei rajoitu vain viranomaistahoon, vaan kansalliseen valmisteluun ja päätöksentekoon nimetään myös maa- ja metsätaloussektorin edustajat. Näin varmistetaan, että suomalaisen maa- ja metsätalouden ääni kuuluu konsortion työssä ja kehitetyt ratkaisut vastaavat kunkin sektorin tarpeisiin. Edustus tulee turvata myös EDICin toiminnan ajan esimerkiksi kansallisen työryhmän avulla, jotta maataloussektorin näkökulma säilyy päätöksenteossa ja toimet jalkautuvat käytännön tasolle tukien tilojen toimintaa. Suomen vahva asema dataratkaisuissa, kuten CEADS-aloitteessa ja Euroopan ensimmäisen Datanhallinta-asetuksen mukaisen ratkaisun (DataSpace Europe) käyttöönotossa, korostaa tarvetta Suomen aktiiviselle roolille EDICissä. Näin varmistetaan, että tekninen etumatka hyödynnetään ja kytketään maataloussektorin tarpeisiin.

Toivomme, että nämä näkökohdat otetaan huomioon päätöksenteossa ja jatkovalmistelussa, jotta Suomen liittyminen EDIC for Agri-Food -konsortioon tukee koko suomalaisen maatalouden kehitystä, vahvistaa alan kilpailukykyä sekä turvaa tuottajien oikeudet ja mahdollisuudet muuttuvassa toimintaympäristössä.

Helsingissä 4.12.2025

Kunnioittavasti

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Saralotta Engblom
Avustava asiantuntija, maito